

6

Utgifter

6 Utgifter

6.1 Utgiftsprognos 2001

Under löpande budgetår skall regeringen enligt 36 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten vid minst två tillfällen redovisa prognoser över utfallet av statens inkomster och utgifter samt statens lånebehov. Väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och beräknat utfall skall förklaras.

I denna proposition redovisas nu den första prognosen för 2001. I avsnitt 6.2 redovisas prognosen för de takbegränsade utgifterna, medan beräkningarna av inkomsterna och statsbudgetens saldo redovisas i kapitel 5 respektive avsnitt 4.4.4.

Tabell 6.1 Statsbudgetens utgifter 2001

Miljarder kronor

	Stats- budgeten	Prognos	Differens
Utgifter exkl. statsskuldsräntor	643,2 ¹	641,1	-2,1
Statsskuldsräntor	70,9	66,0	-4,9
Summa utgifter	714,1	707,1	-7,0

¹ Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

I statsbudgeten för budgetåret 2001 beräknades statsbudgetens utgifter till 714,1 miljarder kronor. I den aktuella prognosen beräknas dessa utgifter till 707,1 miljarder kronor. Förändringen beror främst på att prognosen för statsskuldsräntorna reviderats ned med 4,9 miljarder kronor jämfört med beräkningarna i statsbudgeten. Anledningen är dels att statsskulden 2001 beräknas bli 57 miljarder kronor lägre, dels att såväl den korta som långa räntan antas bli lägre. Den del av förändringen som hänförs till utgifter exklusive statsskuldsräntor förklaras i avsnitt 6.2.

6.2 Takbegränsade utgifter 2001

Utgiftstaket för staten omfattar utgiftsområdena 1 till 25 samt 27. Däremot ingår inte utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. Till de takbegränsade utgifterna räknas utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. I budgeteringen ingår även posten Minskning av anslagsbehållningar.¹⁴ Skillnaden mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgörs av budgeteringsmarginalen.

Utgiftstaket för staten är ett centralt budgetpolitiskt åtagande för regeringen och riksdagen. Om det finns risk för att utgiftstaket för staten kommer att överskridas skall regeringen, enligt 42 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten, för att undvika detta, vidta sådana åtgärder som den har befogenheter till eller föreslå riksdagen nödvändiga åtgärder.

Det av riksdagen beslutade utgiftstaket för staten på 789 miljarder kronor ligger fast. Regeringen följer noggrant utgiftsutvecklingen genom månatlig uppföljning och frekventa prognoser för att i tid kunna vidta nödvändiga åtgärder om utgiftstaket bedöms vara hotat.

De takbegränsade utgifterna beräknades i budgetpropositionen för 2001 till knappt 787,8 miljarder kronor. Budgeteringsmarginalen uppgick därmed till 1,2 miljarder kronor. I den nu aktuella beräkningen bedöms de takbegränsade utgifterna uppgå till drygt 785,8 miljarder kronor. Detta innebär att budgeteringsmarginalen har ökat med 1,9 miljarder kronor.

¹⁴ I redovisningen av utfallet ingår däremot förändringen av anslagsbehållningar i utgifterna för respektive anslag och utgiftsområde.

För vissa enskilda utgiftsområden har prognoserna förändrats väsentligt mellan beräkningarna i budgetpropositionen för 2001 och denna proposition. Förändringarna beskrivs i avsnitt 6.2.1.

Jämfört med 2000 ökar de takbegränsade utgifterna med ca 26 miljarder kronor, vilket motsvarar en real ökning på 2,2 procent. Som andel av BNP beräknas de takbegränsade utgifterna uppgå till 36,3 procent, vilket är 0,2 procentenheter lägre än 2000.

Tabell 6.2 Takbegränsade utgifter 2001

Miljarder kronor

	Stats- budgeten	Prognos	Differens
Utgifter exkl. statskuldsräntor	643,2 ¹	641,1	-2,1
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	144,6	144,7	0,1
Takbegränsade utgifter	787,8	785,8	-1,9
Budgeteringsmarginal	1,2	3,2	1,9
Utgiftstak för staten	789,0	789,0	0

¹ Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

6.2.1 Prognoser för takbegränsade utgifter 2001 och utgifter per utgiftsområde

I tabell 6.3 redovisas de prognoserade utgifterna för respektive utgiftsområde 2001 och de beräknade utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Utfallet för 2000 visas också i tabellen. För vissa utgiftsområden avviker utgiftsprognoserna kraftigt i förhållande till anvisade medel i statsbudgeten. Nedan beskrivs de största skillnaderna jämfört med statsbudgeten.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgiftsprognosen uppgår till 16,5 miljarder kronor och är därmed 1,5 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Avvikelsen härrör främst från anslaget *Bistandsverksamhet*. Enligt prognosen kommer 1,5 miljarder kronor av anslaget reservationer att förbrukas under 2001.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utgiftsprognosen uppgår till 106,7 miljarder kronor och är därmed 4,8 miljarder kronor högre än utgiftsramen i statsbudgeten.

Ökningen härrör främst från anslaget *Sjukpenning och rehabilitering m.m.*, vars utgifter beräknas bli 4,1 miljarder högre än anvisat belopp. Utgifterna beror dels på antalet nettosjukdagar (hela sjukdagar), dels på medelersättningens nivå. Det är en upprevidering av antalet nettodagar som är orsaken till de högre utgifterna. Antalet nettosjukdagar för 2001 beräknas stiga med 13 procent jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2001. Anslaget *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* föreslås på tilläggsbudget ökas med 3,0 miljarder kronor.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Utgiftsprognosen uppgår till 59,8 miljarder kronor och är därmed 3,3 miljarder kronor lägre än utgiftsramen i statsbudgeten. Denna skillnad beror till största delen på en nedrevidering av antalet personer i arbetsmarknadspolitiska program samt på att verksamheten inom EU:s strukturfondsprogram kommit igång senare än beräknat. Skillnaden mellan anvisade medel på statsbudgeten och utgiftsprognosen uppgår till omkring 1 miljard kronor vardera på anslagen *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*, *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* och *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006*.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Utgiftsprognosen uppgår till 19,6 miljarder kronor och är därmed knappt 2,1 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. I stort sett hela förändringen förklaras av reviderade prognoser för tre anslag. För anslaget *Studiemedelsräntor m.m.* har prognosen reviderats ned med 1,0 miljarder kronor på grund av en förändrad avräkningsprincip för studiemedelsräntor. Prognosen för anslaget *Vuxenstudiestöd m.m.* har reviderats ned med drygt 0,5 miljarder kronor. Detta beror främst på lägre antaganden om antalet studerande i kunskapslyftet. För anslaget *Studiemedel m.m.* har prognosen reviderats ned med knappt 0,5 miljarder kronor till följd av att antalet studerande i eftergymnasial utbildning förväntas bli lägre jämfört med den bedömning som gjordes i budgetpropositionen för 2001.

Minskning av anslagsbehållningar

I statsbudgeten var förbrukningen av anslagsbehållningar ej fördelad per utgiftsområde, utan

redovisades under posten Minskning av anslagsbehållningar. I den aktuella prognosen ingår emellertid förbrukningen av anslagsbehållningar under respektive anslag och utgiftsområde.

Statsbudgetens utfall visar att anslagsbehållningarna på reservations- och ramanslag uppgick till 29 miljarder kronor vid årsskiftet 2000/01. Under 2001 kommer anslagsbehållningarna att minska i den mån utgifterna överstiger anvisade medel på statsbudgeten eller till följd av beslut om indragningar. Medgivna överskridanden eller tillskott av medel på tilläggsbudget kommer i stället bidra till en ökning av anslagsbehållningarna.

Posten Minskning av anslagsbehållningar uppgick till 3,0 miljarder kronor i statsbudgeten

för budgetåret 2001 och beräknades där som skillnaden mellan prognoserade utgifter och anvisade medel. Skillnaden mellan prognos och anvisade medel exklusive statsskuldsräntor beräknas nu till knappt 1 miljard kronor. Anvisade medel föreslås öka med 2,5 miljarder kronor på tilläggsbudget i denna proposition. Detta betyder att anslagsbehållningarna nu beräknas öka med 1,5 miljarder kronor under 2001, vilket medför att behållningarna vid årets slut kommer att uppgå till ca 30 miljarder kronor. Kommande beslut om indragningar bl.a. till följd av den s.k. treprocentregeln kommer dock, allt annat lika, att minska anslagsbehållningarna.

Tabell 6.3 Prognos för takbegränsade utgifter 2001

Miljarder kronor

	Utfall 2000	Stats- budget	Förslag till tilläggs- budget	Totalt anvisat	Prognos	Differens prognos stats- budget
UO 1 Rikets styrelse	4,8	5,3	0,0	5,3	5,7	0,4
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1,5	1,3	0,0	1,3	1,4	0,1
UO 3 Skatteförvaltning och uppbörd	6,2	6,2	0,0	6,2	6,5	0,3
UO 4 Rättsväsendet	23,3	24,0	0,8	24,7	24,6	0,6
UO 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	3,0	2,9	0,0	2,9	3,0	0,1
UO 6 Totalförsvaret	46,2	46,5	0,0	46,5	46,0	-0,5
UO 7 Internationellt bistånd	15,3	15,0	-0,1	14,9	16,5	1,5
UO 8 Invandrare och flyktingar	4,5	4,9	0,0	5,0	5,0	0,0
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	28,6	29,4	0,0	29,4	29,9	0,5
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	97,9	101,9	3,1	105,0	106,7	4,8
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	33,5	33,8	0,0	33,8	33,8	0,0
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	44,6	47,7	0	47,7	48,0	0,2
UO 13 Arbetsmarknad ¹	33,2	63,0	-0,8	62,2	59,8	-3,3
UO 14 Arbetsliv ²	41,1	8,5	0,0	8,5	8,7	0,2
UO 15 Studiestöd	19,7	21,6	0	21,6	19,6	-2,1
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	31,4	34,8	-0,2	34,7	34,2	-0,6
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	7,6	7,8	0,0	7,8	7,9	0,1
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	11,9	11,6	-0,5	11,1	11,1	-0,5
UO 19 Regional utjämning och utveckling	3,0	4,2	0	4,2	3,5	-0,7
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	1,7	2,2	0,0	2,2	2,3	0,1
UO 21 Energi	1,7	2,3	0	2,3	2,3	0,0
UO 22 Kommunikationer	25,3	24,7	0,0	24,7	24,7	0,0
UO 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	9,7	13,7	0,0	13,7	14,0	0,3
UO 24 Näringsliv	3,8	3,5	-0,1	3,5	3,7	0,2
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	97,5	99,4	0,1	99,5	98,9	-0,5
UO 26 Statsskuldsräntor m.m.	90,2	70,9	0	70,9	66,0	-4,9
UO 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	22,3	23,8	0	23,8	23,4	-0,4
Minskning av anslagsbehållningar		3,0				-3,0
Summa utgiftsområden	709,6	714,1	2,5		707,1	-7,0
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	619,4	643,2	2,5		641,1	-2,1
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	140,7	144,6			144,7	0,1
Takbegränsade utgifter	760,0	787,8			785,8	-1,9
Budgeteringsmarginal	5,0	1,2			3,2	1,9
Utgiftstak för staten	765,0	789,0			789,0	0,0

¹ Tidigare benämnt Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet.² Tidigare benämnt Arbetsmarknad och arbetsliv.

Anm: År 2001 förs anslagen inom tidigare verksamhetsområdet Arbetsmarknad över från utgiftsområde 14 till utgiftsområde 13. Överföringen beräknades i budgetpropositionen för 2001 innebära att utgifterna för UO13 ökar med 34 miljarder kronor 2001 och att UO14 minskar med motsvarande belopp.

6.3 Utgifternas fördelning på utgiftsområden 2002-2004.

Regeringens förslag: Den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 2002-2004 enligt tabell 6.5 godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2001 en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för åren 2002 och 2003. Riksdagen godkände förslaget (prop. 2000/01:1, bet. 2000/2001:FiU1, rskr. 2000/2001:36).

I detta avsnitt anger regeringen en reviderad preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för åren 2002-2003 och en preliminär fördelning för 2004. Regeringens förslag till utgiftsramar för åren 2002-2004 samt skillnader i förhållande till de preliminära ramarna i budgetpropositionen för 2001 redovisas i tabell 6.5. Beräkningarna av fördelningen på utgiftsområden för åren 2002-2004 är baserade på nu kända förutsättningar, vad avser den ekonomiska utvecklingen och nu gällande regelsystem och skall betraktas som preliminära.

I budgetpropositionen för 2002 kan utgiftsramarna komma att justeras på grund av att exempelvis pris- och lönekänsliga anslag kan komma att ändras till följd av nya bedömningar om den ekonomiska utvecklingen.

Regeringens förslag till utgiftstak för staten för 2004 redovisas i avsnitt 4.1.1. Regeringen har vid utformningen av sitt budgetförslag förutsatt att tidigare beslutade utgiftstak för åren 2002-2003 ligger fast. Utgångspunkten för förslaget till preliminära utgiftsramar är vidare att en tillräcklig nivå på budgeteringsmarginalen uppnås.

Syftet med de preliminära ramarna i den ekonomiska vårpropositionen är att ange riktlinjer för budgetarbetet. I förhållande till de preliminära ramarna i budgetpropositionen innehåller regeringens förslag till utgiftsramar för åren 2002-2003 ett antal väsentliga förändringar, främst till följd av nu föreslagna utgiftsreformer samt ökad förväntad sjukfrånvaro vilket föranlett en upprevidering av utgiftsramen för utgiftsområde 10. Dessutom påverkas utgiftsramarna av omflyttningar av anslag mellan utgiftsområden. De största omflyttningarna redovisas i tabell 6.4 och

kommenteras kortfattat nedan. Omflyttningarna kommenteras också under respektive utgiftsområde i avsnitt 6.6.

Tabell 6.4 Större omflyttningar av utgifter under utgiftstaket 2002-2003

	2002	2003
<i>Miljarder kronor</i>		
<i>Omflyttning p.g.a. av maxtaxareform och statens övertagande av huvudmannaskap för vårdutbildningar</i>		
UO 16 Utbildning mm	0,9	-0,3
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	-0,9	0,3
<i>Omflyttning p.g.a. avskaffande av Särskilt grundavdrag</i>		
UO 10 Ekon. trygghet vid sjukdom		2,9
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner		-2,8
Nettoeffekt på de takbegränsade utgifterna	0	0,1

Förändringarna för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning beror dels på att anslag för de lagstadgade delarna av reformen om maxtaxa och allmän förskola förs över från utgiftsområde 16 till utgiftsområde 25. Denna överföring innebär att utgifterna för utgiftsområde 16 minskar med 500 miljoner kronor 2002 och med 1 700 miljoner kronor fr.o.m. 2003 och att utgiftsområde 25 ökar med motsvarande belopp. Vidare beror förändringen på att 1 420 miljoner kronor förs över från utgiftsområde 25 till utgiftsområde 16 fr.o.m. 2002 med anledning av regeringens förslag i propositionen Nytt huvudmannaskap för vårdhögskoleutbildningar (prop. 2000/01:71).

I samband med reformeringen av förtidspensionssystemet avskaffas det särskilda grundavdraget för folkpensionärer (SGA). För att försäkringens nettoersättningar skall vara oförändrade måste bruttobeloppen höjas, vilket ökar det kommunala skatteunderlaget. Bruttoutgifterna för anslaget *Förtidspensioner* kommer således att öka med ca 2,9 miljarder kronor från och med 2003. Kommunsektorns ökade skatteinkomster innebär att det generella statsbidraget till kommuner och landsting inom utgiftsområde 25 reduceras med ca 2,8 miljarder kronor fr.o.m. 2003.

Tabell 6.5 Preliminär fördelning på utgiftsområden 2002–2004

Miljoner kronor

Utgiftsområden	2002	2003	2004	Differens mot budgetpropositionen för 2001	
				2002	2003
1 Rikets styrelse	5 394	5 355	5 646	259	334
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1 367	1 328	1 333	-5	-11
3 Skatteförvaltning och uppbörd	6 635	6 765	6 902	297	282
4 Rättsväsendet	24 905	25 494	26 620	-177	-232
5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	2 901	2 941	2 984	19	15
6 Totalförsvaret	45 804	44 751	44 764	297	238
7 Internationellt bistånd	15 375	18 037	19 780	-195	-147
8 Invandrare och flyktingar	4 827	4 850	4 330	144	133
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	31 793	34 285	35 907	1 484	2 389
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	110 711	117 738	120 821	6 309	10 393
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	33 241	51 615	51 201	91	711
12 Ekonomisk trygghet för familj och barn	49 645	51 619	52 529	714	862
13 Arbetsmarknad	59 199	59 959	59 593	-2 230	-1 508
14 Arbetsliv	8 456	8 425	8 445	-10	-12
15 Studiestöd	22 493	23 387	24 092	-1 872	-1 340
16 Utbildning och universitetsforskning	41 739	42 970	44 743	988	-232
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 061	8 167	8 353	96	75
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	10 292	10 373	10 003	-720	-241
19 Regional utjämning och utveckling	3 351	3 451	3 451	0	0
20 Allmän miljö- och naturvård	2 802	2 937	3 847	392	344
21 Energi	2 132	1 352	1 372	47	48
22 Kommunikationer	24 967	25 913	26 180	65	19
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 312	14 406	14 287	429	439
24 Näringsliv	3 278	3 256	3 309	-5	2
25 Allmänna bidrag till kommunerna	100 218	90 861	92 951	880	-1 335
26 Statsskuldräntor m.m.	60 423	53 791	56 692	-4 932	-4 330
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	23 779	24 210	24 281	146	-120
Minskning av anslagsbehållningar	3 500	3 000	3 000	-1 000	-1 000
Summa utgiftsområden	721 599	741 235	757 418	1 513	5 777
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	661 176	687 445	700 726	6 444	10 106
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	150 486	152 476	160 474	377	3 014
Takbegränsade utgifter	811 662	839 920	861 200	6 821	13 120
Budgeteringsmarginal	2 338	4 080	15 800	-6 821	-13 120
Utgiftstak för staten	814 000	844 000	877 000	0	0

6.3.1 De takbegränsade utgifternas förändring jämfört med budgetpropositionen för 2001

Det är flera förklaringsfaktorer som medför ändrade utgiftsramar för åren 2002 och 2003 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2001. Utgiftsramarna har ändrats till följd av föreslagna utgiftsreformer och utgiftsminskningar, reviderade makroekonomiska förutsättningar, reviderad pris- och löneomräkning, förändrade volymer inom vissa regelstyrda bidragssystem, förändrade prognosmetoder och förändrade prognoser av myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit. I tabell 6.6 har förändringen jämfört med beräkningen i budgetpropositionen av de takbegränsade utgifterna för åren 2002–2003 delats upp på dessa faktorer.

Utgiftsreformer och utgiftsminskningar

Av avsnitt 4.3 framgår de förslag till reformer och utgiftsminskningar som nu lämnas eller aviseras i denna proposition. Sammantaget beräknas de takbegränsade utgifterna öka med 7,0 miljarder kronor 2002 och med 9,8 miljarder kronor 2003, i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2001.

Större reformer föreslås bland annat inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg vilka höjer utgifterna med 1,9 miljarder kronor 2002 och med 2,9 miljarder kronor 2003. Merparten av utgiftsökningarna beror på den nyligen träffade överenskommelsen med Landstingsförbundet om läkemedel samt med ytterligare 200 miljoner kronor per år från och med 2002 på grund av tandvårdsreformen.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, föreslås tillföras 0,5 miljarder kronor 2002 och 1,0 miljard kronor 2003, som skall användas för att reformera arbetsskadeförsäkringen.

Medel på 1,2 miljarder kronor tillskjuts från och med 2002 till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad, för att delvis täcka kostnaderna för en höjning av arbetslöshetsersättningen samt för att stärka platsförmedlingen.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering och bostadsförsörjning förslås tillföras ytterligare 0,1 miljarder kronor 2002 och 0,6 miljarder kronor

2003 för finansiering av ett investeringsbidrag till hyresbostäder.

Inom utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård föreslås ett antal miljöinsatser som medför ökade utgifter motsvarande omkring 0,4 miljarder kronor åren 2002 och 2003. Förstärkningarna omfattar bland annat marksanering och biologisk mångfald.

I jämförelse med beräkningarna i budgetpropositionen för 2001 ökar utgifterna också avsevärt inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. För att förbättra tillgängligheten inom sjukvården tillförs landstingen 1,25 miljarder kronor per år från och med 2002. Dessutom ökar utgifterna med 0,65 miljarder kronor när ett förbehållsbelopp införs i äldreomsorgen från den 1 januari 2002.

Makroekonomiska förutsättningar

Utgifternas fördelning på utgiftsområden påverkas av en ändrad bedömning av den allmänna ekonomiska utvecklingen. Anslag som är beroende av den makroekonomiska utvecklingen har för åren 2002 och 2003 justerats med hänsyn till nya antaganden om den ekonomiska utvecklingen. Denna justering berör huvudsakligen ett fyrtiotal olika anslag för transfereringsändamål.

Under perioden 2001–2003 väntas BNP-tillväxten bli marginellt lägre än i beräkningen i budgetpropositionen för 2001. Trots den något svagare ekonomiska utvecklingen förutses ändå såväl den öppna arbetslösheten som de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna bli lägre än tidigare beräknat. Den lägre arbetslösheten medför att utgifterna minskar med ca 1 miljard kronor 2002 och med ca 0,5 miljarder kronor året därpå. Färre personer i arbetsmarknadspolitiska program reducerar utgifterna med drygt 1 miljard kronor åren 2002–2003. Räntenivån bedöms också bli lägre än vad som antogs i budgetpropositionen, vilket sänker utgifterna något för ett mindre antal anslag.

Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts med 100 kronor för 2003, vilket innebär att transfereeringar indexerade med prisbasbeloppet blir motsvarande omkring 0,3 miljarder kronor lägre. Däremot innebär antagandet om ett högre inkomstindex att utgifterna för ålderspensionssystemet revideras upp med ca 1,5 miljarder kronor 2003. Sammantaget beräknas de förändrade makroekonomiska antagandena med-

föra att de takbegränsade utgifterna minskar med 2,5 miljarder kronor 2002 och med 0,5 miljarder kronor 2003 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2001.

Pris- och löneomräkning av anslagen till myndigheternas förvaltningskostnader

I den inledande fasen av budgetprocessen hantearas anslag för förvaltningsändamål i fasta priser. Dessa anslag räknas om till löpande priser genom att pris- och löneindex knyts till anslagen.

I budgetpropositionen för 2001 gjordes en preliminär pris- och löneomräkning av anslagen för förvaltningsändamål för åren 2002-2003. Slutlig pris- och löneomräkning av anslagen för förvaltningsändamål för 2002 har därefter genomförts. Den baseras bl.a. på löneutvecklingen inom tillverkningsindustrin. Vid beräkningen görs ett avdrag för produktivitetsutvecklingen motsvarande utvecklingen inom den privata tjänstesektorn under de senaste 10 åren. För åren 2003 och 2004 görs en preliminär pris- och löneomräkning av anslagen för förvaltningsändamål, vilken bl.a. baseras på antagen löneutveckling mellan 2000 och 2002 i den konkurrensutsatta sektorn. Avdrag görs också för en prognostiserad produktivitetsutveckling som följer den privata tjänstesektorn.

Till följd av den slutgiltiga pris- och löneomräkningen ökar utgiftsramarna med 0,9 miljarder kronor 2002 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2001. Förändringen berör främst utgiftsområdena 6 Totalförsvaret, 16 Utbildning m.m. samt 22 Kommunikationer, vars utgiftsramar höjs med drygt 0,2 miljarder kronor till följd av de nya beräkningarna. För 2003 medför den nya preliminära pris- och löneomräkningen att anslagsbeloppen ökar med 0,6 miljarder kronor i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen. Ramarna höjs inom de ovan angivna utgiftsområdena med drygt 0,2 miljarder kronor.

Volym

Utgiftsramarna kan också förändras till följd av nya prognoser för volymer inom vissa regelstyrda system. De största volymförändringarna prognoseras inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, där utgifterna upprevideras med drygt 5 miljarder kronor 2002, och med 6 miljarder kronor 2003 jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen. Detta beror främst på att antagandena om antalet sjukskrivna och antalet förtidspensionärer har höjts.

Inom utgiftsområde 15 Studiestöd förutses minskande volymer, vilket främst förklaras av färre studerande inom vuxenutbildning och eftergymnasial utbildning. Nedrevideringen leder till att ramarna för utgiftsområdet minskar med omkring 1,5 miljarder kronor 2002 och med 0,5 miljarder kronor 2003. Dessutom förutses lägre utgifter för bostadsbidraget inom utgiftsområde 18 såväl 2002 som 2003.

Sammantaget beräknas ändrade volymer bidra till att utgiftsområdesramarna ökar med ca 3,5 miljarder kronor 2002 och med 5 miljarder kronor 2003 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2001.

Övrigt

Revideringar av ramarna kan också orsakas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av nyttillkommande information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens omedelbara kontroll, till exempel med anledning av beslut i EU.

Dessa revideringar beräknas bidra till en minskning av utgifterna med 1,0 miljarder kronor 2002 och med 0,8 miljarder kronor 2003. Revideringarna berör de flesta utgiftsområden. Prognoserna för ålderspensionssystemet utanför statsbudgetsystemet har dock reviderats upp för 2003. Den viktigaste förändringen är att antalet ATP-pensionärer samt den genomsnittliga ATP-poängen räknats upp något.

Minskning av anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att fördela sina utgifter över tiden. Medel på ram- och reservationsanslag som inte utnyttjas fullt ut kan sparas till efterföljande år. På motsvarande sätt kan en myndighet använda tidigare sparade anslagsmedel som komplement till årets anslag.

Myndigheter har också möjligheter att inom vissa gränser låna av efterföljande års anslag om medelstilleddningen ett visst år är otillräcklig. Förskjutningar av detta slag redovisas som en för alla ramanslag och reservationsanslag gemensam beräkningspost kallad minskning (eller ökning) av anslagsbehållningar. Denna post ingår i de takbegränsade utgifterna. För kommande budgetår erhålls en prognos för de takbegränsade utgifterna genom att en beräknad storlek på minskningen av anslagsbehållningarna läggs till utgiftsramarna och ålderspensionssystemets utgifter. Myndigheternas förbrukning av anslags-

behållningar och utnyttjande av anslagskrediter är en osäker faktor i utgiftsberäkningen.

Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2001 beräknas nu förbrukningen av anslagsbehållningar bli 1 miljard kronor lägre vardera åren 2002 och 2003 och beräknas nu till totalt 3,5 miljarder kronor 2002 och till 3,0 miljarder kronor 2003.

Ett område med en stor prognoserad förbrukning av anslagsbehållningar för 2002 är biståndet. År 2003 är det Utgiftsområde Totalförsvaret samt Regional utjämning som redovisar störst förbrukning.

Tabell 6.6 Förändring av takbegränsade utgifter mellan budgetpropositionen för 2001 och 2001 års ekonomiska vårproposition till följd av utgiftsreformer m m.

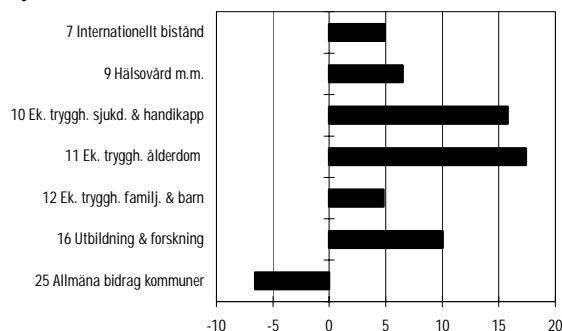
Miljarder kronor

	2002	2003
Takbegränsade utgifter i budgetpropositionen för 2001	804,8	826,8
Nya utgiftsreformer och utgiftsminskningar	7,0	9,8
Ändrade makroekonomiska förutsättningar	-2,5	-0,5
Reviderad pris - och löneomräkning	0,9	0,6
Volymförändringar	3,4	5,0
Övrigt	-1,0	-0,8
Förändrad prognos för anslagsbehållningar	-1,0	-1,0
Total utgiftsförändring	6,8	13,1
Takbegränsade utgifter i 2001 års ekonomiska vårproposition	811,7	839,9

6.4 Större ramförändringar 2001-2004

Diagram 6.2 Större ramförändringar 2001-2004

Miljarder kronor

I diagram 6.2 visas förändringar av utgiftsramar under perioden 2001-2004 för utgiftsområden vars utgiftsramar förändras i betydande utsträckning.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgiftsramen beräknas öka från 15 miljarder kronor 2001 till 19,8 miljarder kronor 2004. Utvecklingen för utgiftsområdet har en koppling till bruttonationalinkomsten (BNI). För 2001 är

biståndsramen 0,73 procent av BNI. Förslag till motsvarande ram 2002 och 2003 är 0,74 respektive 0,81 procent av BNI. För 2004 innebär regeringens förslag att biståndsramen skall uppgå till 0,86 procent av BNI samt därutöver 200 miljoner kronor. Förändringen av biståndsramen mellan 2001 och 2004 uppgår till följd av BNI-utvecklingen och ändrat biståndsmål till drygt 5,5 miljarder kronor. Vissa utgifter inom andra utgiftsområden inkluderas i biståndsramen. Detta innebär att ökningen av utgiftsområdesramen är mindre än ökningen av biståndsramen.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

För utgiftsområdet ökar den beräknade ramen med 6,5 miljarder kronor. Staten och Landstingsförbundet är nu överens om en ny modell för statens ersättning till landstingen för läkemedel. Överenskommelsen innebär en årlig kostnadsökning på fem procent, vilken skall jämföras med den historiska ökningen som uppgår till knappt tio procent. Modellen innebär att landstingens incitament att arbeta med kostnadsutvecklingen i läkemedelsförmånen förbättras samtidigt som landstingen ges större inflytande över förmånen. Överenskommelsen

kommer sammantaget att medföra en bättre kontroll över kostnadsutvecklingen för läkemedelsförmånen än vad som gäller för närvarande. Ramökningen förklaras även av de förväntade kostnadsökningarna för assistansersättningen. Det är främst antal assistansberättigade individer och antalet assistanstimmar per individ som förväntas öka.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Den beräknade ramen ökar med nästan 16 miljarder kronor under perioden 2001 till 2004. Ökade utgifter beräknas främst för anslagen *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* samt *Förtidspensioner*. Utgifterna ökar för *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* till följd av högre genomsnittlig dag ersättning och av att antalet ersatta dagar ökar när antalet sysselsatta ökar. Prisbasbeloppet ökar under tidsperioden vilket beräknas leda till ökade utgifter för förtidspensioner. I och med förslaget i denna proposition att grundpensionen för förtidspensionärer blir beskattad fr.o.m. 2003, beräknas ramen behöva höjas med 2,9 miljarder kronor. Förändringen medför högre skatteintäkter för kommunerna varför det generella statsbidraget till kommunerna minskas i motsvarande grad.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Ramökningen beräknas till drygt 17 miljarder kronor under perioden 2001 till 2004. Ökningen beror främst på att den bosättningsbaserade delen av folkpensionen (7,5 miljarder kronor) föreslås överföras från ålderspensionssystemet till statsbudgeten 2003 och att grundpensionen behöver höjas samma år med 10,5 miljarder kronor när det särskilda grundavdraget avskaffas. Även denna förändring medför att det generella statsbidraget till kommunerna reduceras. Utgifterna för ålderspensioner minskar samtidigt successivt eftersom antalet pensionärer berättigade till grundpension minskar som en följd av ATP-systemets tillväxt.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Den beräknade ramen ökar med knappt 5 miljarder kronor mellan åren 2001-2004. Ökningen förklaras huvudsakligen av kraftigt ökade utgifter för föräldraförsäkringen. Redan beslutade reformer avseende införandet av

kontaktdagar och ytterligare en pappa-/mammamånad samt förslaget om höjd garantiersättning i denna proposition förklarar ca 1,6 miljarder kronor av ökningen under perioden. Vidare förklarar högre medelersättning till följd av högre timlön och pappornas successivt ökande användning av föräldraförsäkringen en del av utgiftsökningen. Slutligen antas antalet födda barn öka under beräkningsperioden, vilket bl.a. medför ett ökat antal ersättningsdagar i föräldraförsäkringen.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Ramen för utgiftsområdet beräknas öka med nära 10 miljarder kronor mellan 2001 och 2004. Ökningen beror främst på att omfattande reformer genomförs under perioden, bl.a. den s.k. skolsatsningen, maxtaxa i barnomsorgen samt ytterligare satsningar på forskning. Dessutom ökar anslagen inom utgiftsområdet med ca 2,3 miljarder kronor under perioden på grund av pris- och löneomräkningen.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

För utgiftsområdet beräknas ramen minska med ca 6,5 miljarder kronor under perioden. Tekniska förändringar förklarar en stor del av minskningen. Införandet av beskattade garantipensioner för ålders- och förtidspensionärer fr.o.m. 2003 beräknas höja kommunsektorns skatteinkomster med 12,3 miljarder kronor. Detta medför att statsbidraget till kommunerna reduceras i motsvarande grad. Bortsett från denna tekniska justering ökar i stället utgifterna med 6 miljarder kronor, varav 4 miljarder kronor finansierats genom försvarsomställningen.

6.5 Byte av vissa anslags utgiftsområdestillhörighet m.m.

Regeringens förslag: Utgiftsområde 3 ändrar namn till Skatt, tull och exekution och utgiftsområde 5 till Internationell samverkan.

Ärenden om Sveriges representation i utlandet överförs till utgiftsområde 1 Rikets styrelse, statlig personalpolitik till utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning, utskökningsväsendet till utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution samt väderlekstjänsten till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Bakgrund: Finansutskottet uttalade med anledning av budgetpropositionen för 2001 (bet. 2000/01:FiU1), mot bakgrund av yttranden från flera utskott, att indelningen i politikområden kan ge förutsättningar för bättre mål inom ramen för resultatstyrningen. Samtidigt betonade utskottet att det är nödvändigt att regeringen i det fortsatta utvecklingsarbetet beaktar konsekvenserna för riksdagen av indelningen i politikområden. En konsekvens av politikområdesindelningen, som utskottet lyfter fram, är att i vissa fall skär den genom såväl utgiftsområdesindelningen som utskottsindelningen. Detta innebär enligt utskottet att i vissa fall bereds inte mål och resurser av samma utskott.

Skälen för regeringens förslag: Den konsekvens av politikområdesindelningen, som finansutskottet lyfter fram i sitt betänkande, är otillfredsställande för såväl regeringen som riksdagen. I syfte att anpassa indelningen i politikområden till riksdagens arbetsformer, lämnar därför regeringen i ett första steg, förslag om ändringar av ändamål och verksamheter som skall innefattas i vissa utgiftsområden. Förslagen påverkar också utgifternas fördelning på utgiftsområden. Denna förändring genomförs i budgetpropositionen för 2002 under förutsättning att riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag. I de preliminära utgiftsramar för åren 2002-2004 som föreslås i denna proposition har de föreslagna förändringarna inte beaktats.

Förslagen medför ändringar i riksdagsordningen, se Lagförslag avsnitt 3. Under de berörda utgiftsområdesavsnitten redovisas vilka anslag som berörs, de närmare skälen för anslagsflyttningarna och namnändringarna samt hur ramen

för de aktuella för utgiftsområdet kommer att påverkas av regeringens förslag (se avsnitt 6.6 utgiftsområde 1, 2, 3, 4, 5, 14, 20 och 22).

Tabell 6.7 Anslagsflyttningarnas konsekvenser för ramarna för berörda utgiftsområden

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2002
UO 1 Rikets styrelse	+ 1 814
UO 2 Samhällsekonomi och förvaltning	+ 7 383
UO 3 Skatt, tull och exekution	+ 1 395
UO 4 Rättsväsendet	- 1 395
UO 5 Internationell samverkan	- 1 814
UO 14 Arbetsliv	-7 383
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	+207
UO 22 Kommunikationer	-207
Netto	0

6.6 Genomgång av enskilda utgiftsområden

Utgiftsområde 1: Rikets styrelse

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	2002	2003	Beräknat 2004
4 820	5 316	5 738	5 394	5 355	5 646

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Demokrati samt Mediepolitik. I utgiftsområdet ingår även anslagen Kungliga hov- och slottsstaten, Regeringskansliet m.m, Stöd till politiska partier, riksdagens ledamöter och partier m.m., riksdagens förvaltningskostnader och Riksdagens ombudsmän.

Från 2002 ökar beräknade resurser för utgiftsområdet med 258 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001. I detta belopp ingår en överföring med 24 miljoner kronor från utgiftsområde 1 till utgiftsområde 17.

Med anledning av regeringens ställningstagande till rapporten om det samlade regeringskansliets långsiktiga dimensionering; "Vad kostar det att regera? En studie av Regeringskansliets dimensionering nu och i framtiden (Ds 2000:27) ökar anslaget med 160 miljoner kronor 2002, 240 miljoner kronor 2003 och 340 miljoner kronor 2004. För 2002 ökar därutöver beräknade resur-

ser för utgiftsområdet, främst till följd av ny pris- och löneomräkning, med 98 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001. I detta belopp ingår den ovan nämnda överföringen från utgiftsområde 1 till utgiftsområde 17.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2000 aviserat att i 2001 års ekonomiska vårproposition återkomma till frågan om en sammanslagning av anslagen 90:5 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 och anslaget 5:1 Utrikesförvaltningen under utgiftsområde 5, som är planerad att äga rum den 1 januari 2002.

Utrikesutskottet har i sitt betänkande 1999/2000:UU1 kommenterat den i budgetpropositionen för 2000 aviserade sammanslagningen av de båda anslagen. Regeringen vill med anledning av sitt förslag om sammanslagningen anföra följande.

Regeringskansliet utgör sedan den 1 januari 1997 en myndighet. Dess verksamhet finansieras dock från två skilda anslag, nämligen anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 och anslaget 5:1 Utrikesförvaltningen under utgiftsområde 5.

För att fullfölja ombildandet av Regeringskansliet till en myndighet har regeringen föreslagit att de båda förvaltningsanslagen slås samman till ett för myndigheten gemensamt anslag fr.o.m. den 1 januari 2002. En sammanslagning av förvaltningsanslagen är en naturlig fortsättning på utvecklingen sedan 1997 och underlättar styrningen inom myndigheten Regeringskansliet, vilket även skapar en möjlighet till en effektivare resursanvändning.

Regeringskansliet bedriver ett långsiktigt och kontinuerligt förändringsarbete. En av de mest omfattande förändringarna både vad gäller personal och finansiella resurser, genomfördes den 1 januari 2000 i och med sammanslagningen av de två IT-organisationerna, den inom utrikesdepartementet och den för övriga Regeringskansliet, till en gemensam organisation.

Som en viktig del av förberedelsearbetet inför de planerade anslagssammanslagningen har arbetet lagts ned på att utforma en för hela Regeringskansliet reformerad och gemensam verksamhetsplanering, som också bl.a. syftar till en bättre anpassning till budgetprocessen. Ett samlat anslag innebär att kopplingen mellan mål, resultat och resurser kan tydliggöras bättre och därmed ökar förutsättningarna för att uppnå det övergripande målet för Regeringskansliet, dvs.

att vara ett effektivt och kompetent stöd för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik.

Regeringen föreslår att anslaget för utrikesförvaltningen flyttas från utgiftsområde 5 till utgiftsområde 1. Detta föranleder ändringar i tilläggsbestämmelserna 4.6.1, 4.6.6 och 5.12. i riksdagsordningen 1. Frågan behandlas under lagförslag (avsnitt 3.1).

Regeringen kommer i samband med budgetpropositionen för 2002 att återkomma med förslag till ändringar av ramen för utgiftsområdet till följd av den nu föreslagna förändringen.

Förslaget innebär att ändamålet för anslaget Regeringskansliet, utgiftsområde 1 Rikets styrelse utvidgas till att även omfatta utrikesförvaltningen. Utrikesförvaltningens verksamhet kommer inte längre att finansieras inom utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan. I detta sammanhang vill regeringen anföra att det är särskilt angeläget att vidareutveckla formerna för dialogen med riksdagen när det gäller Sveriges representation i utlandet.

Under förutsättning att Riksdagen godkänner vad som nu föreslås innebär detta att den beräknade ramen för utgiftsområde 1 ökar med 1 814 miljoner kronor för 2002. Utgiftsområde 5 minskar med motsvarande belopp. Frågan behandlas under lagförslag (avsnitt 43.1).

Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2002 föreslå höjningar av presstödet i enlighet med förslag i tilläggsbudget. Regeringen överväger även ytterligare insatser inom pressstödsområdet.

Från den 1 juli 2001 inrättas en ny myndighet, Valmyndigheten, inom utgiftsområde 1, politikområde Demokrati. Frågan behandlas på tilläggsbudget. Verksamheten var tidigare en del av Riksskatteverkets ansvarsområde.

Utgiftsområde 2: Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	2002	2003	Beräknat 2004
1 503	1 308	1 435	1 367	1 328	1 333

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Effektiv statsförvaltning samt Finansiella system och tillsyn.

Utgiftsområdet omfattar bland annat Riksrevisionsverket, Ekonomistyrningsverket, Stats-

kontoret, Statistiska centralbyrån, Konjunkturinstitutet, Riksgäldskontoret, Kammarkollegiet och Finansinspektionen. För 2001 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 1 308 miljoner kronor.

Från 2002 minskar beräknade resurser för utgiftsområdet med 5 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001. Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 1 367 miljoner kronor 2002.

Regeringen föreslår att verksamheter som hör till politikområdet Effektiv statsförvaltning flyttas från utgiftsområde 14 Arbetsliv till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Bakgrunden till att Arbetsgivarverket och Statens pensionsverk (SPV) redovisats under utgiftsområde 14 och verksamhetsområdet *Staten som arbetsgivare* har haft med utskottsbehandlingen att göra. Verksamheterna har inte haft sina övergripande mål relaterade till utgiftsområde 14 utan till utgiftsområde 2, eftersom de är ett av flera medel för att effektivisera statsförvaltningen.

Statliga arbetsgivarfrågor har en begränsad lagstiftning. SPV:s verksamhet bygger på kollektivavtal och den statliga arbetsrätten har en begränsad särslagstiftning.

En konsekvens av regeringens förslag om förändring av vilket ändamål och vilka verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 2 är att anslagen 1:1 stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket och 1:2 statliga tjänstepensioner m.m. under utgiftsområde 14 Arbetsliv flyttas till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Detta föranleder ändringar i tilläggsbestämmelserna i Riksdagsordningen 4.6.2 och 4.6.15.

Under förutsättning att riksdagen godkänner förslagen innebär detta att den beräknade ramen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ökar med 7 383 miljoner kronor för 2002. Utgiftsområde 14 Arbetsliv minskar med 7 383 miljoner kronor. Frågan om ändring av riksdagsordningen behandlas under lagförslag (avsnitt 3.1).

Utgiftsområde 3: Skatteförvaltning och uppbörd

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	2002	2003	Beräknat 2004
6 170	6 207	6 529	6 635	6 765	6 902

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Skatt, tull och exekution. Utgiftsområdet omfattar Riksskatteverket, Skattemyndigheterna samt Tullverket.

Från 2002 ökas beräknade resurser för utgiftsområdet med 297 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001. Förändringen består dels av en ökning med 175 miljoner kronor i syfte att återställa skattekontrollen till 1997 års nivå, dels en ökning med 10 miljoner kronor i syfte att höja effektiviteten inom tullverksamheten. Från 2002 ökar beräknade resurser för utgiftsområdet till följd av ny pris- och löneomräkning med 112 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001.

I riksdagen är det olika utskott, skatteutskottet respektive justitieukskottet, som bereder ärenden om politikområdets anslag inom respektive utgiftsområde.

Anslagen för Riksskatteverket och skattemyndigheterna ingår i utgiftsområde 3 och bereds av skatteutskottet medan anslaget för kronofogdemyndigheterna ingår i utgiftsområde 4 och bereds av justitieukskottet.

En samordning av handläggningen skulle ge bättre överensstämmelse mellan de olika myndigheternas anslag. Riksskatteverkets anslag bör även fortsättningsvis beredas av skatteutskottet. Det framstår därför som lämpligt att flytta anslaget 3:1 *Kronofogdemyndigheterna*.

Exekutionsväsendet kommer således ej längre att i detta sammanhang behandlas som en del av rättsväsendet. Detta är en följd av den nuvarande myndighetsstrukturen.

Regeringen föreslår därför att anslaget för kronofogdemyndigheterna flyttas från utgiftsområde 4 Rättsväsendet till utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd. Detta föranleder ändringar i tilläggsbestämmelserna 4.6.3 och 4.6.4 riksdagsordningen.

Ändringen medför inte någon ändring av ansvaret för beredningen av den materiella regleringen vid utsökning. Denna del kommer, liksom tidigare, att beredas av lagutskottet.

I samband med att ansvaret flyttas till skatteutskottet föreslår regeringen också att benämningen utsökningsväsendet ändras till exekutionsväsendet för att uppnå en bättre överensstämmelse med den terminologi som i övrigt används och som är väl inarbetad.

Regeringen föreslår även att utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd bör byta benäm-

ning till Skatt, tull och exekution för att namnet bättre skall spegla innehållet i utgiftsområdet. Detta föranleder ändring i tilläggsbestämmelsen 5.12.1 riksdagsordningen.

Regeringen kommer i samband med budgetpropositionen att återkomma med förslag till förändringar av ramen för utgiftsområdet till följd av den nu föreslagna förändringen. Under förutsättning att riksdagen godkänner ett sådant beslut innebär detta att den beräknade ramen för utgiftsområde 3 ökar med 1 395 miljoner kronor för 2002. Utgiftsområde 4 minskar med motsvarande belopp.

Frågan om ändring av riksdagsordningen behandlas under lagförslag (avsnitt 3.1.).

Utgiftsområde 4: Rättsväsendet

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat	
			2002	2003
23 317	23 973	24 592	24 905	25 494
				26 620

Utgiftsområdet omfattar polisen, åklagarväsendet, domstolsväsendet, rättshjälpen, kriminalvården, exekutionsväsendet, Brottsförebyggande rådet, Rättsmedicinalverket, Gentekniknämnden och Brottsoffermyndigheten. Från 2002 minskas beräknade resurser för utgiftsområdet till följd av ny pris- och löneomräkning med 181 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001. På grund av vissa oklarheter i samband med beräkningen av pris- och löneomräkningen för 2002 och 2003 kommer regeringen att återkomma med en slutlig bedömning om resursnivån i samband med budgetpropositionen. Detta för att säkerställa att fler poliser kan anställas och målen för polisväsendets utveckling uppnås.

Rättsväsendet tillförs 600 miljoner kronor för 2004. Medlen skall användas till en fortsatt förstärkning av polisen. Satsningen på att utveckla den lokala polisen – närpolisreformen – skall fullföljas. Ytterligare en polishögskola startas. Fler specialister anställs för att säkerställa utvecklingen av det kunskapsbaserade polisarbetet och höja kvaliteten i brottsutredningarna. Polisväsendets metoder för verksamhetsuppföljning och redskap för en effektiv budgetkontroll måste vidareutvecklas.

Arbetet med att reformera och utveckla rättsväsendet fortsätter och skall leda till ett rationellt

strukturerat rättsväsende som utifrån en helhetsyn på myndigheternas verksamhet uppfyller medborgarnas berättigade krav på snabbhet, rättssäkerhet och hög kvalitet. Mål och prioriteringar för rättsväsendet ligger fast. Rättsväsendet skall bl.a. förbättra sin effektivitet och sin förmåga att förebygga och bekämpa både mängdbrottslighet och grövre kriminalitet. Det gäller inte minst våldsbrott (särskilt våld mot kvinnor och barn), narkotikabrott, ekobrottslighet inklusive miljöbrott, brott med homofobiska inslag och brott med rasistiska eller extremistiska förtecken. Bland andra viktiga inslag kan nämnas att konsolidera och utveckla det omfattande reformarbete som genomförts inom åklagarväsendet, fullfölja reformeringen av domstolsväsendet och ge kriminalvården förutsättningar att möta ett ökat platsbehov och fortsätta utveckla verksamheten. Ett mycket viktigt inslag i detta är att ytterligare utveckla kompetensen inom hela rättsväsendet.

Redan fattade beslut samt regeringens förslag i denna proposition innebär sammantaget den största satsningen på rättsväsendet någonsin. Regeringen avser även fortsättningsvis att noga följa rättsväsendets verksamhet och resultat och att, efter analys av vidtagna effektiviseringsåtgärder, återkomma till riksdagen om de ytterligare insatser som erfordras för att fullfölja statsmakternas intentioner för utvecklingen av rättsväsendet.

Regeringen föreslår att ansvaret för anslaget 3:1 Kronofogdemyndigheterna med tillhörande frågor flyttas till utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution. Under förutsättning att Riksdagen godkänner ett sådant beslut innebär detta att den beräknade ramen för utgiftsområde 3 i så fall ökar med 1 395 miljoner kronor för 2002. Utgiftsområde 4 minskar med motsvarande belopp.

Frågan om ändring av riksdagsordningen behandlas under lagförslag (avsnitt 3.1.).

Utgiftsområde 5: Utrikesförvaltning och internationell samverkan

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat	
			2002	2003
2 984	2 908	2 989	2 901	2 941
				2 984

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik och det avser bidrag till

vissa internationella organisationer, fredsfrämjande verksamhet, information om Sverige i utlandet, nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor samt Europainformation.

För 2002 ökas beräknade resurser för utgiftsområdet med 20 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001. Ökningen förklaras främst av ny pris- och löneomräkning.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2000 aviserat att i 2001 års ekonomiska vårproposition återkomma till frågan om en sammanslagning av anslagen 90:5 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 och anslaget 5:1 utrikesförvaltningen under utgiftsområde 5, som är planerad att äga rum den 1 januari 2002.

Regeringen föreslår att anslaget för utrikesförvaltningen flyttas från utgiftsområde 5 till utgiftsområde 1. Detta föranleder ändringar i tilläggsbestämmelserna i riksdagsordningen 4.6.1, 4.6.6 och 5.12.1. Regeringen kommer i samband med budgetpropositionen att återkomma med förslag till ändringar av ramen för utgiftsområdet till följd av den nu föreslagna förändringen.

Under förutsättning att riksdagen godkänner detta förslag innebär det att den beräknade ramen för utgiftsområde 5 minskar med 1 814 miljoner kronor för 2002 och utgiftsområde 1 ökar med motsvarande belopp. Frågan behandlas under utgiftsområde 1 samt under lagförslag (avsnitt 3.1).

Utgiftsområde 6: Totalförsvaret

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat 2004	
			2002	2003
46 165	46 530	46 003	45 804	44 751
				44 764

Utgiftsområdet omfattar verksamheter inom det militära och det civila försvaret, Kustbevakningen, Statens räddningsverk, Sprängämnesinspektionen, nämnder samt stödverksamhet till det militära och det civila försvaret. I utgiftsområdet ingår även internationell fredsfrämjande verksamhet med svensk trupp utomlands.

Riksdagens beslut med anledning av prop. 1999/2000:30 Det nya försvaret innebär att totalförsvaret omdiriktas mot ett insatsförsvaret. Hösten 2001 skall statsmakterna fatta det försvarspolitiska beslutet för åren 2002-2004. Detta

kommer att göras med utgångspunkt i bl.a. Försvarsberedningens, Sårbarhets- och säkerhetsutredningens samt andra utredningars förslag. Den nationella krishanteringens framtida utformning kommer i huvudsak redovisas i en proposition våren 2002.

År 2003 skall EU:s krishanteringsförmåga vara fullt utbyggd. Försvarskommittén har i betänkande 1999/2000:FöU2 utgått från att regeringen snarast återkommer med förslag till riksdagen efter vilka principer som utlandsinsatser bör finansieras. Regeringen avser i budgetpropositionen för 2002 föreslå att de nuvarande anslagen 6:1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m. och 6:2 Fredsfrämjande truppinsatser slås samman till ett anslag. Härigenom skapas en större flexibilitet i planeringen och användningen av resurserna när avvägningar mellan internationella insatser och förbandsverksamhet skall göras.

Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat 2004	
			2002	2003
15 317	14 966	16 483	15 375	18 037
				19 780

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Internationellt utvecklingssamarbete samt Samarbete med Central- och Östeuropa.

Biståndsramen för 2002 uppgår till 0,74 procent av BNI, vilket med nuvarande BNI-prognos beräknas till 16,6 miljarder kronor. Ramen för 2003 uppgår till 0,81 procent av BNI. Regeringen föreslår nu att biståndet 2004 skall höjas till 0,86 procent av BNI, därutöver tillförs biståndet 200 miljoner kronor. Därmed tas ännu ett betydande steg mot enprocentsmålet. Regeringen har ambitionen att Sverige åter skall uppnå enprocentsmålet för biståndet när de statsfinansiella förutsättningarna för detta föreligger.

Från biståndsramen avräknas vissa asylkostnader, medel för EU:s gemensamma bistånd, vissa FN-bidrag samt administration. För 2002 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 15,4 miljarder kronor, varav 14,8 miljarder kronor till Internationellt utvecklingssamarbete och 0,6 miljarder kronor till Samarbete med Central- och Östeuropa.

År 2002 minskas beräknade resurser för utgiftsområdet med 195 miljoner kronor i jämfö-

relse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001. Detta beror på att avräkningarna från biståndsramen har ökat med 195 miljoner kronor, vilket minskar biståndsanslaget i motsvarande mån.

I en proposition om samarbetet med Central- och Östeuropa som lämnas till riksdagen den 17 april 2001 föreslås ett nytt program för perioden 2002-2003. För 2002 beräknas 600 miljoner kronor och för 2003 beräknas 900 miljoner kronor. Därefter övergår programmet i ett permanent anslag på en nivå av 400 miljoner kronor för 2004.

Utgiftsområde 8: Invandrare och flyktingar

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
4 472	4 942	4 988	4 827	4 850	4 330

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Migrationspolitik, Integrationspolitik, Storstadspolitik och Minoritetspolitik.

Beräknade resurser för utgiftsområdet ökar med 144 miljoner kronor för 2002 och 133 miljoner kronor för 2003 jämfört med de beräknade ramarna i budgetpropositionen för 2001. Förändringen förklaras huvudsakligen av att regeringen har beräknat att utgiftsområdet tillförs 40 miljoner kronor 2002 och 50 miljoner kronor från 2003 för asylsökande barns tillgång till förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och utbildning på i huvudsak samma villkor som gäller för barn som är bosatta i landet.

Regeringen beräknar öka utgiftsområdesramen med 32 miljoner kronor från 2002 för europeiska flyktingfonden. Motsvarande belopp redovisas under inkomsttitel.

Det är viktigt att stödja grupper, organisationer och institutioner som har en tydlig målsättning att värna det demokratiska samhället mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering. Det antirasistiska arbetet förstärks därför och 10 miljoner kronor beräknas fr.o.m. 2002. Insatserna ska vara långsiktiga och samordnas med det arbete som bedrivs av frivillig organisationer, myndigheter, arbetsmarknadens parter och forskare. Samordning bör också ske med de arbete som bedrivs av internationella organ och inom EU. Insatserna skall bl.a. inriktas mot att identifiera och kartlägga problemområ-

den och på verksamheter som behövs för att värna det demokratiska samhället. En försöksverksamhet inleds med lokala och regionala diskrimineringsombud. För detta ändamål tillförs 4 miljoner kronor fr.o.m. 2002.

De föreslagna medlen till antirasistiskt arbete och antidiskrimineringsverksamhet finansieras delvis genom att 10 miljoner kronor av resurserna för Integrationsverkets nuvarande verksamhet omfördelas.

År 2003 beräknar regeringen minska ramen för utgiftsområdet med 20 miljoner kronor och ytterligare 310 miljoner kronor år 2004 för att finansiera förslag som innebär att ett äldre försörjningsstöd inrättas för personer över 65 år som inte uppfyller bosättningskravet i pensionsystemet.

Regeringens arbete för att förstärka rättssäkerheten i utlänningsärenden fortsätter.

Riksdagen har tillkännagivit för regeringen att regeringen i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition 2001 bör redovisa ett sätt att möjliggöra flexiblare utnyttjande av anslagen på migrationsområdet, då i första hand anslagen 12:1 *Migrationsverket* och 12:2 *Mottagande av asylsökande* (bet. 2000/01:SfU2).

För det första kan konstateras att nuvarande anslagssystem är konstruerat så att flexibilitet finns inbyggd i systemet. I första hand skall flexibilitet finnas inom anslagen genom möjligheten att utnyttja anslagskredit respektive anslagssparande. Om dessa möjligheter inte är tillräckliga kan regeringen två gånger per år i tilläggsbudgeten föreslå omprioriteringar.

För det andra är det en viktig princip att förvaltningsanslag och sakanslag skall hållas åtskilda. Syftet med detta är att underlätta styrningen av förvaltningen och att anslagens ändamål skall vara tydliga för såväl riksdag som regering. En strävan bör därmed vara att sakanslag hålls så rena som möjligt och inte belastas med förvaltningskostnader. Finansutskottet (bet. 2000/01:-FiU2, sid. 10) har också uttryckt kritik mot att regeringen inom ett och samma politikområde blandar transfereringsutgifter med förvaltningsutgifter. Utskottet konstaterar att det strider mot intentionerna bakom den nuvarande indelningen i utgiftsområden och hänvisar till att de realekonomiska effekterna av dessa utgifter är väsentligt olika och därför av analysskäl bör hållas åtskilda.

Anslagsstrukturen inom migrationsområdet är konstruerad så att myndigheternas förvalt-

ningsutgifter och övriga utgifter hålls isär. Från anslaget 12:1 *Migrationsverket* finansieras Migrationsverkets centrala administration och prövning av uppehållstillstånd och medborgarskap. Från anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande* finansieras all den verksamhet som rör mottagandet av asylsökande. Det handlar om bistånd i form av bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag. Från anslaget finansieras också ersättning till kommuner och landsting för kostnader för skola, hälso- och sjukvård m.m. Anslagsutbetalningarna styrs i stor utsträckning av lagar och förordningar. Därutöver finansieras från anslaget kostnader för anläggningsboende för asylsökande och lokaler samt för personal som arbetar med organiserad verksamhet för asylsökande och vissa andra verksgemensamma kostnader.

Mot bakgrund av det anförda anser regeringen att det nu inte finns behov av att lägga fram förslag till särskilda åtgärder med anledning av Socialförsäkringsutskottets initiativ.

Utgiftsområde 9: Häsovård, sjukvård och social omsorg

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
28 573	29 374	29 850	31 793	34 285	35 907

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Hälso- och sjukvårdspolitik, Folkhälsopolitik, Barnpolitik, Handikappolitik, Äldrepolitik, Socialtjänstpolitik och Forskningspolitik.

Från 2002 ökas beräknade resurser för utgiftsområdet med 1 484 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001.

Statens utgifter för Hälso- och sjukvårdspolitik, Folkhälsopolitik, Barnpolitik, Handikappolitik, Äldrepolitik och Socialtjänstpolitik utgör en mindre del av de samlade resurserna för dessa politikområden. Huvudmannaskapet för dessa verksamheter ligger huvudsakligen hos kommuner och landsting. Statens stöd till den kommunala sektorn utgår till största delen från utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

I syfte att likställa läkemedelsbehandling med andra behandlingsmetoder inom hälso- och sjukvården samt få kontroll över kostnadsutvecklingen i läkemedelsförmånen träffade staten 1996 en överenskommelse med Landstingsför-

bundet om villkoren för det särskilda statsbidraget till landstingen för läkemedelsförmånen kostnader. Staten och Landstingsförbundet är nu överens om en ny modell för statens ersättning till landstingen. Modellen innebär att landstingens incitament att arbeta med kostnadsutvecklingen i läkemedelsförmånen förbättras avsevärt. Samtidigt åtar sig staten att ge landstingen ett större inflytande över läkemedelsförmånen så att de har möjlighet att påverka kostnadsutvecklingen. Överenskommelsen innebär en årlig kostnadsökning i läkemedelsförmånen på fem procent, vilket skall jämföras med den historiska ökningen som uppgår till knappt tio procent. Till följd av överenskommelsen utökas ramarna under utgiftsområdet med 1 663 miljoner kronor 2002, 2 563 miljoner kronor 2003 och 3 463 miljoner kronor 2004.

Regeringen anser att väntetiderna till vissa behandlingar i dag är oacceptabelt långa, vilket gör att det inte är möjligt att säga att hälso- och sjukvården har en acceptabel tillgänglighet. Åtgärder krävs inom detta område. Staten och landstingen är överens om att tillskjuta resurser i syfte att förbättra tillgängligheten till behandlingar. För att nå detta tillförs landstingen från den 1 januari 2002 ett resurstillskott om 1 250 miljoner kronor under utgiftsområdet 25 Allmänna bidrag till kommuner. En förutsättning för resurstillskottet är att detta regleras i ett avtal mellan staten och Landstingsförbundet. Mot bakgrund av att Dagmaruppgrörelserna bland annat syftat till att öka tillgängligheten bedömer regeringen att anslaget Bidrag till hälso- och sjukvård kan minskas med 450 miljoner kronor. Medlen används främst för att förstärka det generella statsbidraget till landstingen.

I syfte att ytterligare förbättra den ekonomiska situationen för äldre- och funktionshindrade inom vård och omsorg föreslår regeringen att ett förbehållsbelopp i äldre- och handikappomsorgen införs från och med den 1 januari 2002. För att kompensera kommunsektorn tillförs 650 miljoner kronor under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Regeringen avser att i en särskild proposition återkomma med förslag som innebär att ett äldreomsorgsstöd inrättas för personer över 65 år som inte uppfyller bosättningskravet i pensionssystemet. Medel för ändamålet tillförs utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom. Till följd av att äldreomsorgsstödet avlastar socialbidragskostnaderna i kommunerna

omfördelas vissa medel från utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner samt utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar till utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom. Utöver dessa medel föreslår regeringen att utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom tillförs ytterligare 75 miljoner kronor för detta ändamål. För att administrera äldreförsörjningsstödet tillförs Allmänna försäkringskassorna under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp 21 miljoner kronor 2003 och 7 miljoner kronor årligen från 2004.

Regeringen avser att tillföra tandvården ytterligare 200 miljoner kronor per år från 2002 och framåt. Detta tillskott läggs till de stora satsningar som tidigare har gjorts.

Mot bakgrund av den svåra ekonomiska situation som Statens institutionsstyrelse befinner sig i avser regeringen att tillföra myndigheten 20 miljoner kronor 2002 och 30 miljoner kronor per år från 2003 och framåt.

Regeringen avser att tillföra Folkhälsoinstitutet 30 miljoner kronor årligen under perioden 2002 till och med 2004 för att förstärka arbetet med tobaksprevention.

Försöksverksamheten med insatser för hemlösa förlängs till 2004. Totalt avsätts 10 miljoner kronor per år för detta ändamål.

Vidare avser regeringen att stödja alternativ medicin med 3 miljoner kronor årligen fram till och med 2004.

Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat	
			2002	2003
97 937	101 950	106 744	110 711	117 738
				120 821

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Ersättning vid arbetsförmåga.

Från 2002 ökas beräknade resurser för utgiftsområdet med cirka 6 209 miljoner kronor för 2002 och 10 853 miljoner kronor för 2003 i jämförelse med de beräknade ramarna i budgetpropositionen för 2001. För 2001 visar prognosen att utgifterna inom utgiftsområdet ökar med 4 794 miljoner kronor, varav merparten av ökningen härrör från anslaget för sjukpenning och rehabilitering m.m. Ökningarna beror huvudsak-

ligen på att antagandena om antalet sjukskrivna och antalet förtidspensionärer har höjts. Prognosen för antalet nettodagar med sjukpenning har ökat med ca 13 procent för innevarande år jämfört med bedömningen som gjordes i budgetpropositionen för 2001. För 2003 förklaras knappt 3 miljarder kronor av ökningen sedan budgetpropositionen för 2001 av att det särskilda grundavdraget för folkpensionärer (SGA) slopas.

Regeringen avser att föreslå riksdagen att arbetsskadeförsäkringen reformeras vilket beräknas medföra utgiftsökningar med högst 500 miljoner kronor 2002 och en varaktig årlig utgiftsökning på högst 1 000 miljoner kronor från och med 2003. Regeringen har också för avsikt att föreslå att 100 miljoner kronor tillförs utgiftsområdet för försöksverksamhet för att motverka långtidssjukskrivningar.

Sjukförsäkringssystemet ersätter idag 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten upp till ett inkomsttak om 7,5 prisbasbelopp. Allt fler förvärvsarbetande har inkomster över inkomsttaket. Det är angeläget att bevara och utveckla den generella välfärden. Regeringen avser därför att se över ersättningsnivåerna i socialförsäkringssystemen och återkomma till frågan i budgetpropositionen för 2002.

Regeringen överlämnade den 22 mars 2001 propositionen 2000/01:96 Sjukersättning och aktivitetsersättning istället för förtidspension till riksdagen. I propositionen redovisar regeringen förslag till ett reformerat förtidspensionssystem, vilket till stor del är en konsekvens av att ett nytt ålderspensionssystem har införts. Det är i huvudsak fråga om nya beräkningsregler. Ändringarna avses träda i kraft den 1 januari 2003.

Ett viktigt inslag i reformeringen av förtidspensionssystemet är att det särskilda grundavdraget (SGA) avskaffas. För att försäkringens nettoersättningar skall vara oförändrade måste bruttobeloppen höjas. Bruttoutgifterna för anslaget Förtidspensioner har således ökat med ca 2,9 miljarder kronor från och med 2003. Härigenom ökar det kommunala skatteunderlaget. Kommunsektorns ökade skatteinkomster innebär att det generella statsbidraget till kommuner och landsting inom utgiftsområde 25 reduceras med ca 2,8 miljarder kronor fr.o.m. 2003. Beloppet kan komma att revideras då den slutliga justeringen sker i budgetpropositionen för 2003.

Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	2002	2003	Beräknat 2004
33 538	33 780	33 774	33 241	51 615	51 201

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Ekonomisk äldrepolitik.

För 2002 ökas beräknade resurser för utgiftsområdet med 91 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001. Ökningen beror i huvudsak på att 160 miljoner kronor föreslås tillskjutas utgiftsområdet med anledning av nedanstående förslag om en höjning av bostadstillägget till pensionärer. Denna utgiftsökning motverkas dock till viss del av nedreviderade prognoser varför nettoeffekten blir 91 miljoner kronor.

Den kraftiga utgiftsökningen mellan åren 2002 och 2003 beror dels på att utgifterna för den bosättningsbaserade folkpensionen till pensionärer som även uppbär ATP flyttas från ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till utgiftsområde 11, dels på att det särskilda grundavdraget (SGA) avskaffas 2003. Då SGA avskaffas omvandlas denna skatteförmån tillsammans med nuvarande bosättningsbaserade folkpension samt pensionstillskott till en beskattad garantipension på budgetens utgiftssida.

I och med att SGA höjdes den 1 januari 2001 beräknas kostnaderna för garantipensionen bli cirka 385 miljoner kronor högre för 2003 och framöver, jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2001.

Regeringen avser vidare föreslå förbättringar inom bostadstillägget till pensionärer (BTP). Idag ersätter BTP boendekostnader upp till 4 500 kronor med 90 procent av kostnaden. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2002 föreslå att ersättningsnivån höjs till 91 procent. Förändringen innebär en förbättring för pensionärer med BTP på i genomsnitt ca 400 kronor per år och som mest med 540 kronor per år.

Äldre invandrare som inte uppfyller bosättningskravet för svensk folkpension är idag hänvisade till socialbidrag för sin försörjning. Regeringen avser att i en särskild proposition ändra på detta förhållande genom att föreslå att ett äldreförsörjningsstöd (ÄFS) riktat till dessa personer införs 2003. Utgiftsområdet tillförs 710 miljoner kronor från och med 2003 för att finansiera denna reform. En stor del av dessa

na reform. En stor del av dessa ökade kostnader på utgiftsområde 11 motsvaras dock av minskade kostnader för socialbidrag till gruppen äldre invandrare. Därmed kan neddragningar ske i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Neddragningar har gjorts med sammantaget 635 miljoner kronor inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner samt utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Det belopp som kommer de äldre invandrarna tillgodo som en standardförbättring är således ca 75 miljoner kronor. I budgetpropositionen för 2003 avser regeringen föreslå att ett nytt anslag anvisas för äldreförsörjningsstödet.

Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	2002	2003	Beräknat 2004
44 596	47 747	47 986	49 645	51 619	52 529

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Ekonomisk familjepolitik.

Beräknade resurser för utgiftsområdet ökar med 714 miljoner kronor för 2002 och 862 miljoner kronor för 2003 i jämförelse med de beräknade ramarna i budgetpropositionen för 2001. Ökningarna förklaras till större delen av högre utgifter för föräldraförsäkringen, vilket framför allt beror på ett högre antagande om antalet födda barn och den höjning av garanti ersättningen som regeringen föreslår i denna proposition.

Föräldrapenning enligt garantinivå utges till föräldrar som saknar inkomst, har låg inkomst eller inte uppfyller kvalifikationskraven inom föräldraförsäkringen. Garantiersättningen har varit oförändrad sedan 1987 och uppgår till 60 kronor per dag. Om hänsyn tas till inflation skulle garantinivån i dag uppgå till ca 95 kronor. Regeringen avser att höja garantinivån i föräldraförsäkringen med 60 kronor till 120 kronor per dag fr.o.m. den 1 januari 2002. Vidare avser regeringen att höja garantinivån till 150 kronor 2003 och till 180 kronor per dag fr.o.m. 2004. Höjningen avser den del av försäkringen som utger ersättning motsvarande föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst, dvs. 390 dagar fr.o.m. den 1 januari 2002. I ramen för utgiftsområdet har utgiftsökningar i föräldraförsäkringen med anledningen av höjningen av garanti-

ersättningen beaktats med 200 miljoner kronor 2002, 300 miljoner kronor 2003 och 400 miljoner kronor 2004.

I dag uppgår inkomsttaket i föräldraförsäringen till 7,5 prisbasbelopp vilket motsvarar en månadslön på drygt 23 000 kronor. Allt fler förvärvsarbetande har inkomster över inkomsttaket. Det är angeläget att bevara och utveckla den generella välfärden. Regeringen avser därför att se över ersättningsnivåerna i socialförsäkringssystemet och återkomma till frågan i budgetpropositionen för 2002.

Utgiftsområde 13: Arbetsmarknad

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
33 224	63 031	59 775	59 199	59 959	59 593

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

För 2002 minskas ramen för utgiftsområdet med 2 330 miljoner kronor och för 2003 med 1 508 miljoner kronor i jämförelse med de beräknade ramarna i budgetpropositionen för 2001. Förändringarna i förhållande till budgetpropositionen för 2001 förklaras främst av lägre volymer i arbetsmarknadspolitiska program.

För att de lediga platserna snabbt skall kunna tillsättas och säkerställa kvaliteten i insatserna inom aktivitetsgarantin bedömer regeringen att behovet av personalresurser vid arbetsförmedlingen kommer att vara oförändrat de närmaste åren. Framför allt handlar det om att förstärka det företagsinriktade arbetssättet och utveckla arbetet med de individuella handlingsplanerna. Det ger även arbetsförmedlingen möjligheter att i ökad utsträckning arbeta med aktivitetsgarantin och bl.a. äldre arbetslösa vilkas situation på arbetsmarknaden inte förbättrats i samma utsträckning som för andra grupper. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2002 återkomma med ett förslag att de 700 miljoner kronor som AMV fått använda för tillfälliga personalförstärkningar permanent överförs för personalresurser vid arbetsförmedlingen, varav 165 miljoner för att särskilt stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund.

Försöksverksamheten Kulturarvs IT pågår under åren 1999-2001. Verksamheten har nyli-

gen utvärderats och regeringen avser att i budgetpropositionen föreslå en förlängning av verksamheten till utgången av 2002.

Regeringen avser att ändra sysselsättningskravet för Samhall AB innevarande år. Detta mot bakgrund av försämrade marknadsförutsättningar. Antalet arbetade timmar som Samhall AB skall uppnå sänks därför från 31,9 miljoner till 31 miljoner.

Regeringen beräknar 100 miljoner kronor per år 2002-2004 för insatser för att minska deltidsarbetslösheten. Regeringen återkommer i budgetpropositionen för 2002 med utformning av satsningen.

Regeringen avser att höja de lägsta och högsta nivåerna i arbetslöshetsersättningen fr.o.m. den 1 juli 2001. Den högsta ersättningen under de första 100 dagarna av en ersättningsperiod höjs från 580 kronor per dag till 680 kronor per dag. Samtidigt höjs grundbeloppet från 240 kronor per dag till 270 kronor per dag under hela ersättningsperioden. Motsvarande höjning kommer att ske av aktivitetsstödet. Finansieringen sker i huvudsak genom de regelförändringar som föreslogs i prop. (1999/2000:139) En rättvisare och tydligare arbetslöshetsförsäkring. Från 2002 har 500 miljoner kronor tillförts utgiftsområdet för att delvis finansiera dessa höjningar. Nästa år skall ersättningen i a-kassan höjas ytterligare, under förutsättning att det statsfinansiella läget så tillåter. Regeringen avser att följa upp och utvärdera effekterna av förslagen i prop. (1999/2000:139) inför en eventuell förändring.

Utgiftsområde 14: Arbetsliv

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
41 067	8 542	8 735	8 456	8 425	8 445

Utgiftsområdet omfattar politikområdena arbetsliv, jämställdhet och effektiv statsförvaltning.

Från 2002 minskas beräknade resurser för utgiftsområdet med 10 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001.

För att politikområdet effektiv statsförvaltning skall kunna utgöra en helhet föreslår regeringen att ansvaret för anslagen 1:1 Stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket och 1:2 Statliga tjänste-

pensioner m.m. med tillhörande frågor flyttas till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Under förutsättning att riksdagen godkänner ett sådant beslut innebär detta att den beräknade ramen för utgiftsområde 14 minskar med 7 383 miljoner kronor för 2002, utgiftsområde 2 ökar med motsvarande belopp. Frågan behandlas under utgiftsområde 2 samt föranleder ändringar i riksdagsordningen (se avsnitt 3.1).

Utgiftsområde 15: Studiestöd

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat	
			2002	2003
19 681	21 622	19 572	22 493	23 387

Samtliga anslag under utgiftsområdet tillhör politikområdet Utbildningspolitik som redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

För 2002 minskar ramen för utgiftsområdet med 1 872 miljoner kronor och för 2003 med 1 340 miljoner kronor i jämförelse med de beräknade ramarna i budgetpropositionen för 2001. Förändringarna av utgiftsområdesramarna i förhållande till budgetpropositionen för 2001 förklaras främst av lägre studerandevolymer inom vuxenutbildning och eftergymnasial utbildning. Jämfört med budgetpropositionen för 2001 görs även ett lägre antagande om ränta och prisbasbelopp vilket medför lägre utgifter för studiemedelsröntor respektive studiemedel.

Från och med 2003 beräknas ökade utgifter med 300 miljoner kronor till följd av att studiebidraget till gymnasieutbildning i denna proposition föreslås utgå under tio månader mot nuvarande nio månader. Från och med 2003 beräknas även resurser inom utgiftsområdet för ett nytt, obeskattat vuxenstudiestöd. Det särskilda utbildningsbidraget (UBS) avvecklas.

Utgiftsområde 16: Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat	
			2002	2003
31 363	34 846	34 215	41 739	42 970

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Utbildningspolitik, Forskningspolitik samt del av politikområdet Storstadspolitik.

För 2002 ökas beräknade resurser för utgiftsområdet med 938 miljoner kronor och för 2003 minskar beräknade resurser med 283 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001.

Förändringarna av utgiftsområdesramarna i förhållande till budgetpropositionen för 2001 förklaras av flera faktorer;

Resurser för de lagstadgade delarna av maxtaxereformen, 500 miljoner kronor för 2002 och 1 700 miljoner kronor fr.o.m. 2003, beräknas i stället under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Utgiftsområdesramen har minskats med 345 miljoner kronor 2002 och 400 miljoner kronor fr.o.m. 2003 med anledning av att ändamålet för de medel som tidigare beräknats för s.k. NT/svux-utbildningar successivt upphör. Vidare beräknas, med anledning av propositionen Nytt huvudmannaskap för vårdhögskoleutbildningar (prop. 2000/01:71) som regeringen överlämnade till riksdagen den 19 mars 2001, 1 420 miljoner kronor under detta utgiftsområde. Dessa resurser beräknades tidigare under utgiftsområde 25. I utgiftsområdesramarna har vidare beräknats 100 miljoner kronor 2002 och 200 miljoner kronor fr.o.m. 2003 för kvalitetsfrämjande åtgärder inom humanistiskt, teologiskt, juridiskt och samhällsvetenskapligt utbildningsområde. För 2002-2004 avsätts 50 miljoner kronor per år för forskning om biologisk mångfald och ekologiskt hållbar utveckling. Till följd av pris- och löneomräkning ökar utgiftsområdesramen med ca 200 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 17: Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
7 589	7 807	7 877	8 061	8 167	8 353

I utgiftsområdet ingår politikområdena Kulturpolitik, Ungdomspolitik och Folkrorelsepolitik samt delar av politikområdena Mediepolitik, Finansiella system och tillsyn, Utbildningspolitik och Forskningspolitik.

Från 2002 ökar beräknade resurser för utgiftsområdet med 96 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001.

Regeringen föreslår att utgiftsområdet tillförs ytterligare 120 miljoner kronor fr.o.m. 2002. Regeringen kommer att föreslå att 40 miljoner kronor av dessa medel används för ökade insatser för kulturmiljövård. Regeringen avser vidare att tillföra ytterligare medel för centrala och regionala kultursatsningar. Regeringen återkommer i budgetpropositionen med den närmare fördelningen av tillskottet. Av de 120 miljoner kronorna finansieras 24 miljoner kronor från utgiftsområde 1.

I budgetpropositionen för 2001 (prop. 2000/01:1) beräknades under utgiftsområdet ett samlat belopp på 78 miljoner kronor för justering av statsbidragen till teater-, dans- och musikinstitutioner med anledning av att premierna för tjänstepension och tjänstegrupplivförsäkring anpassas till de faktiska kostnaderna. Det ökade premieuttaget innebär att också den särskilda löneskatten höjs. Utgiftsområdet ökar med 19,3 miljoner kronor som kompensation för den ökade löneskatten.

Från 2002 minskar beräknade resurser för utgiftsområdet med 44 miljoner kronor till följd av dels ny pris- och löneomräkning, dels en minskning till följd av minskade inleveranser från Fastighetsverket till statsbudgeten.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 8 061 miljoner kronor 2002.

Efter en översyn av kulturinstitutionernas lokalkostnader anser regeringen att kostnadsbase- rade i stället för marknadsanpassade hyror bör tillämpas för ett antal äldre byggnader som i hög grad formats för sitt ändamål och kommit att bli symboler för en kulturinstitutionens verksamhet. Dessa fastigheter är Operans, Dramatens, Nationalmuseums, Naturhistoriska riksmuseets

och Historiska museets huvudbyggnader. Åtgärden beräknas minska hyreskostnaden med 19,1 miljoner kronor.

Regeringen anser också att Fastighetsverket, med de begränsningar som följer av verkets ansvar för en fastighets långsiktiga och kulturhistoriska värde, skall visa beredvillighet att tillmötesgå en hyresgästs önskemål om hur ansvaret för drift och underhåll av fastigheten ska fördelas.

Regeringen har också noterat en brist i det underlag som används för prisomräkning av lokalkostnaderna i vissa anslag. Statskontoret kommer därför att ges i uppdrag att lämna det underlag som är nödvändigt för att en tillfredsställande prisomräkning skall kunna göras av anslagen i samband med att hyresavtalen för kulturinstitutioners ändamålslokaler tecknas om.

Regeringen är beredd att under åren 2002 till och med 2004 bidra till finansieringen av de initialkostnader som uppstår om det permanenta sätet för Världsbildningsbyrån (WADA) förläggas till Stockholm.

Utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggnade

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
11 867	11 635	11 089	10 292	10 373	10 003

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Bostadspolitik och Regional samhällsorganisation samt del av politikområdena Ekonomisk familjepolitik och Miljöpolitik.

Beräknade resurser för utgiftsområdet minskar med 720 miljoner kronor för 2002 och 241 miljoner kronor för 2003 jämfört med de beräknade ramarna i budgetpropositionen för 2001. Förändringen 2002 förklaras huvudsakligen av att utgifterna för bostadsbidrag beräknas minska med 670 miljoner kronor och utgifterna för räntebidrag beräknas minska med 155 miljoner kronor.

Utgiftsområdesramen förändras också till följd av att 100 miljoner kronor beräknas tillföras utgiftsområdet 2002 och 600 miljoner kronor från 2003 för stöd till bostadsbyggnade. Medlen avser ett femårigt investeringsbidrag för byggnade av hyreslägenheter i områden med bostadsbrist (avsnitt 8.1.16).

Regeringen beräknar tillföra utgiftsområdet 13 miljoner kronor 2002 och 26 miljoner kronor från 2003 för åtgärder mot radon i bostäder.

År 2004 beräknar regeringen att tillföra 400 miljoner kronor till utgiftsområdet för stöd till investeringar som minskar klimatpåverkande utsläpp. Regeringen avser att under hösten 2001 överlämna en proposition till riksdagen med förslag till en svensk klimatstrategi, där den närmare inriktningen på investeringsstödet presenteras.

Utgiftsområde 19: Regional utjämning och utveckling

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
3 006	4 214	3 549	3 351	3 451	3 451

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Regionalpolitik respektive delar av IT, tele och post.

I jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001 är resurserna oförändrade.

En av regeringen tillsatt parlamentarisk kommitté, med uppgift att lämna förslag om den framtida inriktningen och utformningen av den svenska regionalpolitiken, lämnade under hösten 2000 sitt betänkande Regionalpolitiska utredningens slutbetänkande (SOU 2000:87). Betänkandet har remissbehandlats och regeringen avser att lägga fram en proposition för riksdagen under hösten 2001.

Utgiftsområde 20: Allmän miljö- och naturvård

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
1 701	2 201	2 295	2 802	2 937	3 847

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Miljöpolitik och del av politikområdet Forskningspolitik.

I juni 2000 överlämnade Miljömålskommittén betänkandet Framtidens miljö – allas ansvar (SOU 2000:52) till regeringen. Regeringen avser att under våren 2001 överlämna en proposition till riksdagen baserat på kommitténs förslag. I propositionen kommer regeringen att redovisa förslag till delmål, åtgärdsstrategier, styrmedel

och uppföljningssystem för att inom en generation uppnå de miljökvalitetsmål riksdagen fastslagit.

Regeringen bedömer att de insatser som kommer att föreslås i propositionen medför behov av ytterligare förstärkningar av utgiftsområdet. Därför föreslår regeringen att utgiftsområdet tillförs 405 miljoner kronor 2002 och 355 miljoner kronor 2003. För 2004 föreslår regeringen att tidigare satsningar om ca 1 170 miljoner kronor förlängs samt att utgiftsområdet tillförs ytterligare 910 miljoner kronor jämfört med 2003. Utgiftsområdesramen beräknas därmed till 3 847 miljoner kronor 2004. Förstärkningarna omfattar i första hand marksanering, åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden och ett miljöforskningsprogram för biologisk mångfald och ekologiskt hållbar utveckling. Medel för detta miljöforskningsprogram finns också avsatta inom utgiftsområde 16 och utgiftsområde 23. Arbetet för att uppnå miljömålen kommer att bedrivas inom alla samhällssektorer och vid många myndigheter. Regeringen avser därför att i budgetpropositionen för 2002 föreslå att en del av de medel som här beräknas för miljömålsarbetet inom utgiftsområde 20 överförs till andra utgiftsområden.

En konsekvens av regeringens förslag om förändring av vilka ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 20 är att anslaget *34:1 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* under utgiftsområde 22 Kommunikationer flyttas till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Detta föranleder ändring i tilläggsbestämmelserna i riksdagsordningen 4.6.12 och 4.6.13 (se avsnitt 6.4.2). Under förutsättning att riksdagen godkänner regeringens förslag innebär det att den beräknade ramen för utgiftsområde 20 ökar med 207 miljoner kronor från och med 2002. Utgiftsområde 22 minskar med motsvarande belopp.

Utgiftsområde 21: Energi

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
1 731	2 262	2 289	2 132	1 352	1 372

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Energitpolitik.

En målmedveten satsning på utveckling av förnybar, miljövänlig och konkurrenskraftig energi är en väsentlig del i regeringens energipolitiska strategi. Det långsiktiga arbetet är inriktat på att främja energiforskning och introduktion av ny energiteknik. I dessa utvecklingsskeden är statliga insatser som mest kostnadseffektiva när det gäller att snabbt få ut ny teknik på marknaden. Inom ramen för dessa insatser avser regeringen prioritera demonstration av elproduktion från vindkraft och biogas som drivmedel.

År 2002 ökas beräknade resurser för utgiftsområdet med 48 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001. Även 2003 och 2004 ökas de beräknade resurserna med 26 respektive 20 miljoner kronor i jämförelse med de beräknade ramarna i budgetpropositionen för 2001. Ökningen beror på pris- och löneomräkning varav huvuddelen rör en teknisk justering av anslaget 35:11 *Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av en reaktor i Barsebäcksverket* i enlighet med avtal från 1999. Anslaget uppräknas med nettoprisindex från basåret 1999.

Utgiftsområde 22: Kommunikationer

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
25 345	24 690	24 657	24 967	25 913	26 180

Utgiftsområdet omfattar politikområdena IT, tele och post respektive Transportpolitik, samt del av politikområdet Miljöpolitik.

Av hög prioritet inom området är att säkerställa och underhålla nuvarande infrastruktur samt utveckla den i förhållande till de transportpolitiska målen. Säkerhets- och miljöfrågor har fortsatt hög prioritet. Regeringen kommer i höst att presentera en proposition om hur transportinfrastrukturen skall utvecklas under den kommande tioårsperioden. Regeringen anser att det finns ett behov av ambitionshöjningar inom infrastrukturområdet och att detta skall komma till uttryck i höstens inriktningsproposition. Regeringen anser att vissa av dessa ambitionshöjningar kan ske i närtid, d.v.s. redan innan nästa planeringsperiod träder i kraft. Regeringen avser att föreslå ett utökat finansiellt utrymme för järnvägsinvesteringar bl.a. för att ge godstrafiken

bättre förutsättningar. En gemensam arbetsgrupp mellan socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet skall bereda frågan inför budgetpropositionen och därvid också undersöka olika finansieringsalternativ. Gotlandstrafiken kommer vid nuvarande ambitionsnivå att finansieras inom befintlig utgiftsområdesram.

Utgiftsområdesramen från och med 2002 påverkas av förslaget om en utvidgning av sjöfartsstödet. Det utvidgade sjöfartsstödet skall införas så snart som möjligt, dock senast den 1 januari 2002.

Regeringen har för avsikt att förlänga avtalet mellan staten och Posten AB till den 31 december 2001. Regeringen har även för avsikt att i samband med budgetpropositionen för 2002 se över anslagsnivån med utgångspunkt från bl.a. en precisering av de tjänster som ingår i den grundläggande kassaservicen och Posten AB:s särredovisning av kostnaderna för kassaserviceverksamheten.

Regeringen föreslår i denna proposition att ärenden om väderlektjänsten överförs till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. En konsekvens av förslaget är att anslaget 34:1 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut under utgiftsområde 22 flyttas till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Detta föranleder ändring i riksdagsordningen. Under förutsättning att riksdagen godkänner regeringens förslag innebär det att den beräknade ramen för utgiftsområde 22 minskar med 207 miljoner kronor från och med 2002. Utgiftsområde 20 ökar med motsvarande belopp. Frågan behandlas under lagförslag (avsnitt 3.1).

Utgiftsområde 23: Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande närings

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
9 739	13 677	13 954	14 312	14 406	14 287

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Skogspolitik, Djurpolitik, Livsmedelspolitik, Landsbygdspolitik, Samepolitik samt delar av Forskningspolitik och Utbildningspolitik.

År 2002 ökas beräknade resurser för utgiftsområdet med 429 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001.

Regeringen aviserade i regeringsförklaringen hösten 2000 att de så kallade gödselskatterna – skatt på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel – kommer att återföras till jordbruksnäringen i lämplig form. Regeringen avser att ta upp ytterligare diskussioner med näringen och EU-kommissionen om hur återföringen skall ske. Återföringen uppskattas till ca 380 miljoner kronor vilket innebär att utgiftsområdet kommer att ökas med motsvarande anslagsbelopp fr.o.m. 2002.

För att uppnå ett bättre biotopskydd tillförs anslaget för insatser för skogsbruket 45 miljoner kronor 2002 samt 50 miljoner kronor per år 2003 och 2004.

I betänkandet Ett förbättrat djurskydd (SOU 2000:108) har föreslagits förändringar i organisationen av djurskyddet. Betänkandet remissbehandlas för närvarande. För en ny myndighetsorganisation för djurskyddet har beräknats ett tillkommande medelsbehov på 13 miljoner kronor 2002 samt 20 miljoner kronor per 2003 och 2004.

För att ge ArtDatabanken en möjlighet att förstärka kompetensen och utveckla verksamheten, i syfte att ta fram en nationell fauna och flora, föreslår regeringen att 10 miljoner kronor tillförs utgiftsområdet såväl 2002 som 2003 samt 20 miljoner kronor 2004.

För att främja utvecklingen av alternativa försöksdjursmetoder avsätts 5 miljoner kronor 2002, 10 miljoner kronor 2003 och 15 miljoner kronor 2004 till Centrala försöksdjursnämnden.

I syfte att förbättra kunskapen om i vilken utsträckning olika grupper av livsmedel innehåller genetiskt modifierade substanser avser regeringen förstärka resurserna till Statens livsmedelsverk med 5 miljoner kronor per år perioden 2002-2004.

I enlighet med regeringens intentioner att öka återflödet från EU kommer Sverige att ansöka om kompensationsstöd till jordbrukssektorn för valutaförändringar med ca 47 miljoner kronor till följd av märkbar revalvering. Mottagandet av stödet förutsätter en nationell medfinansiering med motsvarande belopp.

Utgiftsområde 24: Näringsliv

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001			Beräknat 2004
			2002	2003	
3 819	3 518	3 689	3 278	3 256	3 309

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Näringspolitik, Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande samt Konsumentpolitik. Inom utgiftsområdet finns också anslag som ingår i politikområde Forskningspolitik.

Regeringen har genomfört en omstrukturering av centrala myndighetsfunktioner inom näringslivsområdet. De nya myndigheterna är Verket för näringslivsutveckling, Institutet för tillväxtpolitiska studier och Verket för innovationssystem.

Regeringen planerar att lägga fram en konsumentpolitisk proposition för riksdagen under våren 2001. Propositionen kommer dels innehålla förslag till mål och inriktning för konsumentpolitiken, dels tjäna som nationellt handlingsprogram för konsumentpolitiken under perioden 2001-2005.

Regeringen planerar att tillföra Konsumentverket 5 miljoner kronor årligen för att främja ekologisk livsmedelsanvändning. Dessutom avsätts för Lokala kooperativa utvecklingscentra ytterligare 5 miljoner kronor 2002, 10 miljoner kronor för 2003 och 15 miljoner kronor för 2004.

Regeringen planerar också insatser för att främja kvinnors och invandrades företagande med 9 miljoner kronor 2002, 14 miljoner kronor för 2003 och 19 miljoner kronor för 2004. Den närmare fördelningen av dessa medel kommer att specificeras i budgetpropositionen för 2002.

Genom den i Näringsdepartementet särskilda enheten för regelförenklingsarbete – SimpLex-enheten, ska insatserna för förenkling och genomarbetade regler för småföretag fortsätta och intensifieras.

Utgiftsområde 25: Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat	
			2002	2003
97 535	99 363	98 911	100 218	90 861
				92 951

Utgiftsområdet omfattar merparten av statens utgifter för bidrag till kommuner och landsting. Målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner respektive landsting att uppnå de nationella målen inom olika verksamheter.

För 2002 ökas beräknade resurser för utgiftsområdet med 880 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001.

Regeringen föreslår en satsning för att förbättra tillgängligheten till behandling inom sjukvården. Det generella statsbidraget höjs därför med 1 250 miljoner kronor från och med 2002. Reformen finansieras med 500 miljoner kronor per år 2002 och 2003 från anslaget Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.

Regeringen avser att våren 2001 lämna en proposition med förslag om förbehållsbelopp inom äldre- och handikappomsorgen. Från och med 2002 tillförs därför utgiftsområdet 650 miljoner kronor.

Från utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning förs 500 miljoner kronor 2002 med anledning av att kommunerna får en lagstadgad skyldighet att tillhandahålla delar av reformen gällande maxtaxa inom barnomsorgen. För 2003 och 2004 förs av samma anledning ytterligare 1 200 miljoner kronor från utgiftsområde 16.

Från och med 2002 tillförs utgiftsområdet 400 miljoner kronor från de så kallade Dagmarpengarna inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för att förstärka de generella statsbidragen till landstingen.

För 2003 och 2004 avsätts 200 miljoner kronor per år till ett särskilt statsbidrag för kommuner och landsting med befolkningsminskning.

Det kommunala skatteunderlaget ökar till följd av reformeringen av förtidspensionssystemet, varför ramen för utgiftsområdet justeras ned med 2 800 miljoner kronor från och med 2003 (se Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp).

Från och med 2002 övertar staten huvudmannaskapet för vårdhögskolorna, vilket medför att

1 420 miljoner kronor förs till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Prognosen för utjämningsbidraget är osäker. Skattemyndigheten beslutar i april om det definitiva beloppet för 2001. I samband med budgetpropositionen för 2002 kommer frågan åter behandlas vilket kan leda till att justeringar behöver göras för perioden 2002 och framåt.

Utgiftsområde 26: Statsskuldräntor m.m.

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat	
			2002	2003
90 213	70 925	65 976	60 423	53 791
				56 692

Utgiftsområdet omfattar utgifter för räntor på statsskulden, oförutsedda utgifter samt Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning.

Utgiftsområdet Statsskuldräntor m.m. ingår inte under utgiftstaket för staten eftersom regeringen och riksdagen endast i begränsad omfattning kan påverka dessa utgifter på kort sikt. Ränteutgifternas storlek är beroende av ett flertal faktorer. På lång sikt är statsskuldens storlek och utvecklingen av lånebehov samt ränte- och valutakurser avgörande. Enskilda år kan ränteutgifterna även påverkas av vilken upplåningsteknik Riksgäldskontoret använder sig av.

Åren 1999 och 2000 uppgick ränteutgifterna på statsskulden till 90 miljarder kronor vardera år. Från och med 2001 beräknas ränteutgifterna minska kraftigt. Den viktigaste förklaringen till att ränteutgifterna minskar med 24-36 miljarder kronor kommande år är lägre statsskuld, återköp av obligationslån med höga kupongräntor under 2000 samt höga kursförluster 2000.

I förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2001 minskar både kassa- och kostnadmässiga statsskuldräntor med ca 5 miljarder kronor per år. Minskningen beror dels på att korta och långa räntenivåer nu bedöms bli lägre än tidigare, dels på att statsskulden nu bedöms minska kraftigare 2001 än tidigare.

Tabell 6.8 Kassa- och kostnadsmässiga statsskuldräntor¹

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Kassamässiga statsskuldräntor	90	66	60	54	57
Kostnadsmässiga statsskuldräntor	77	56	56	53	54

¹ Kassamässiga statsskuldräntor avräknas statsbudgeten och påverkar statsbudgetens saldo medan kostnadsmässiga statsskuldräntor påverkar statens finansiella sparande. Skillnaden dem emellan är förutom att de kostnadsmässiga räntorna är periodiserade även att valuta- och kurs vinster/förluster inte inräknas i de kostnadsmässiga statsskuldräntorna. De kostnadsmässiga statsskuldräntorna definieras i nationalräkenskaperna.

Utgiftsområde 27: Avgiften till Europeiska gemenskapen

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
22 295	23 804	23 407	23 779	24 210	24 281

Utgiftsområdet avser Sveriges avgift till Europeiska gemenskapernas budget.

Avgiften beräknas på grundval av EU-budgeten för 2001, uppräknad med utgiftsutvecklingen enligt det finansiella perspektivet och antaganden om den ekonomiska utvecklingen. Beräknade resurser för 2002 ökar för utgiftsområdet med 146 miljoner kronor i jämförelse med den beräknade ramen i budgetpropositionen för 2001, främst beroende på ändrade antaganden om den ekonomiska utvecklingen.

Beräkningen av resursbehovet kommer att revideras i budgetpropositionen på grundval av

kommissionens förslag avseende EU-budgeten för 2002, inklusive reviderade avgiftsbaser för samtliga medlemsstater.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Miljoner kronor

Utfall 2000	Beräknat 2001	Prognos 2001	Beräknat		
			2002	2003	2004
140 658	144 579	144 725	150 486	152 476	160 474

Utgiftsområdet omfattar ålderspension i form av allmän tilläggspension (ATP) och ålderspension i form av folkpension till pensionärer som även uppbär ATP. Vidare ingår från och med 2001 reformerad tilläggspension, inkomstpension och premiepension.

Utgifterna för ålderspensionerna ökar årligen. Detta beror dels på att den genomsnittliga ATP-nivån trendmässigt stiger, dels på indexeringen av pensionerna som styrs av förändringar i prisbasbeloppet (t.o.m. 2001) respektive inkomstbasbeloppet (fr.o.m. 2002).

År 2003 förs kostnaderna för den bosättningsbaserade folkpensionen till pensionärer som också uppbär ATP, från ålderspensionssystemet till garantipensionsanslaget på utgiftsområde 11. Denna överföring av kostnader uppgår till ca 7,5 miljarder kronor och justerat för denna tekniska förändring är utgiftsökningen för ålderspensionssystemet således kraftigare än vad ovanstående tabell visar.